

TARTU ÜLIKOOL

Sotsiaalteaduste valdkond

Ühiskonnateaduste instituut

Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni õppekava

Sigrid Nahk

Tartumaa üldhariduskoolide Covid-19 informatsiooni kajastus koolide
kodulehtedel

Bakalaureusetöö

Juhendaja: Mari-Liis Tikerperi, MA

Tartu 2021

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	4
1. TEOREETILISED LÄHTEKOHAD.....	6
1.1. Kommunikatsioon.....	6
1.2. Kriisikommunikatsioon.....	7
1.2.1. Vahendatud kriisikommunikatsioon.....	9
1.3. Kriisikommunikatsioon koolide kontekstis.....	10
1.4. Selgete sõnumite tähtsus kriisiolukorras.....	10
1.5. Uurimisküsimused.....	11
2. MEETODI KIRJELDUS.....	13
2.1. Uurimismeetodid.....	13
2.2. Valimi kirjeldus.....	15
2.3. Meetodikriitika.....	16
3. TULEMUSED.....	18
3.1. Informatsioon, mida Tartumaa üldhariduskoolid edastasid 2020. aasta kevadel.....	18
3.1.1. Vahendatud kommunikatsioon ning kriisikommunikatsioon.....	19
3.2. Üldhariduskoolide poolt loodud informatsioon.....	20
3.2.1. Kriisikommunikatsioon koolide koostatud uudistes.....	21
3.2.2. Uudiste sisu.....	21
3.2.3. Uudiste ülesehitus.....	23
4. DISKUSSIOON.....	24
4.1. Vahendatud kommunikatsioon ning vahendatud kriisikommunikatsioon.....	25
4.2. Koolide kriisikommunikatsioon.....	26
4.3. Koolide poolt koostatud informatsiooni edastamine.....	26
4.4. Meetodikriitika ja edasised uurimisvõimalused.....	28
5. SOOVITUSED KOOLIDELE.....	29
5.1. Soovitused.....	29

KOKKUVÕTE	31
SUMMARY	33
Kasutatud kirjandus	34
LISAD.....	38
Lisa 1. Standardiseeritud kontentalüüsi puhul moodustunud andmed koolide kohta.....	38

SISSEJUHATUS

Aasta 2020 oli katsumus kõigile, kui levima hakkas koroonaviirus nimega COVID-19. Terviseameti kodulehel on kirjas, et COVID-19 haigust põhjustab koroonaviirus, mis on geneetiliselt sarnane SARS koroonaviirusele (Terviseamet, i.a). Viiruse jõudmine Eesti territooriumile tõi mõne aja pärast kaasa eriolukorra, mis kuulutati välja 12. märts 2020 (Kriis.ee, 2020).

Pandeemia, mida viirus endaga kaasa tõi, mõjutas kõiki eluvaldkondi. Paljud töökohad muutusid kodukontoriks ning kannatas meditsiinisüsteem. Lisaks kõigele muule, muutus ka haridusvaldkond, kui kiirelt oli vaja muuta õppesüsteemi ning hariduse edastamise viise. Sir John Daniel kirjeldas 2020. aastal, kuidas hariduse edastamine ning selle populariseerimine on muutunud ning kuidas inimesed mõistavad hariduse vajalikkust. Lisaks sellele tõi ta välja, et COVID-19 viiruse levik on olnud üheks suurimaks väljakutseks kogu maailma haridussüsteemile viimase 50 aasta jooksul (Daniel, 2020). Eriolukorra väljakuulutamise tähendas koolide jaoks seda, et 16. märtsil 2020 algas üleriigiline kaugõpe ning haridusasutused suleti. Selleks, et hariduse edastamine ei katkeks, pidid koolid leidma erinevaid lahendusi, kuidas oma õpilastega kontaktis olla ning edastada neile teadmisi. Kasutusele võeti erinevaid digilahendusi ja veebikeskkondi ning internetist sai peamine informatsiooni edastamise vahend.

Koolide rasket olukorda kirjeldas haridusteadlane Alma Harris, kes tõi oma artiklis, mis rääkis koroonaviirusest ning selle mõjust koolidele välja selle, kuidas pandeemia muutis meie haridussüsteemi. Harrise sõnul oli 2020. aasta alguses vaja muuta meie haridussüsteemi olemust, kontaktõpe oli vaja muuta täielikult veebipõhiseks ning kiirelt oli vaja leida erinevaid digilahendusi, mis võimaldaks õppetöö jätkamist (Harris, 2020). Hariduse kiiret ümbermuutmist nägime ka Eestis, kui koolid läksid üle distantsõppele ning haridusasutused pidid kiirelt ümber kohanema vastavalt erinevate digilahenduste võimalustele ning arvestama ka lastega, kes uued lahendused kasutusele pidid võtma.

Bakalaureusetööl on kaks eesmärki. Esimeseks eesmärgiks on uurida, millist informatsiooni edastasid Tartumaa üldhariduskoolid 2020. aasta kevadel seoses COVID-19 ja distantsõppega. Selleks, et seda uurida, valisin töö uuritavaks perioodiks 2020. aasta veebruari lõpust kuni mai lõpuni ulatuva ajavahemiku, et uurida millist informatsiooni edastasid koolid kriisi alguses seoses COVID-19 viiruse levikuga ning milline oli edasine teabe edastamine, kui koolid jagasid juhiseid distantsõppe osas.

Analüüsi käigus oli oluline teada saada, milliste sõnumitega uudiseid edastati ja kuidas on need üles ehitatud. Kas kool on teinud omapoolse pöördumise või on jagatud erinevate ministeeriumite/asutuste poolt avaldatud informatsiooni. Töö teiseks eesmärgiks on vaadelda, millist teavet koostasid koolid ise ning milline oli koolide enda poolt loodud uudiste sisu.

Peamiseks põhjuseks, miks töö analüüsiks valiti Tartumaa üldhariduskoolid, oli see, et kevadel, kriisi alguses, oli Tartu maakonnas kõige rohkem inimesi, kes olid viirusega kokku puutunud ning selle tulemusena koroonaviirusesse haigestunud (Tartu Postimees, 2020). Sellest tulenevalt tekkis huvi, kuidas edastasid Tartumaa üldhariduskoolid informatsiooni, mis puudutas COVID-19 viirust ning distantsõpet.

Tegemist on üpriski värske teemaga, mis puudutab haridusasutusi endiselt, ning sündmusi koolide vaatenurgast ei ole veel väga põhjalikult uuritud. Selleks, et anda ülevaade koolide informatsiooniedastamise vormidest, antakse töös ülevaade kommunikatsioonist ning selle olemusest, vahendatud kommunikatsioonist, kriisikommunikatsioonist ning vahendatud kriisikommunikatsioonist. Samuti antakse töö teoreetilise poole peal ülevaade ka sellest, milline tähtsus on selgetel sõnumitel ning millised on kriisikommunikatsiooni murekohad koolide kontekstis.

Kavatsen andmete analüüsis kasutada eelnevalt väljatoodud kommunikatsiooniliikide vaatenurki, et anda parem ülevaade sellest, kuidas informatsiooni edastamine toimus. Töö on uudne ning tähtis sellepärast, et varasemalt ei ole olnud sellist situatsiooni, kus kõik üldhariduskoolid oleks suunatud distantsõppele. Üheks peamiseks põhjuseks, miks antud teemat uurida, on see, et saada teada millist informatsiooni koolid kriisiolukordades avaldavad ning kuidas nad seda teevad. Lisaks saab analüüsi tulemuste põhjal luua koolidele soovitusi informatsiooni ühtsemaks edastamiseks.

Töö praktilisema poole puhul, milleks võib pidada üldhariduskoolide poolt avaldatud tekstide analüüsi, plaanin kasutada kahte analüüsi meetodid. Esimese poole analüüsimiseks ehk üleüldise informatsiooni uurimiseks ning andmete kogumiseks plaanin kasutada standardiseeritud kontentanalüüsi. Töö teise poole koostamiseks, kus uurin seda, millist informatsiooni koostasid koolid ise, kavatsen kasutada kvalitatiivset sisuanalüüsi, et uurida, millist teavet koolid edastasid ning kuidas nad seda tegid.

1. TEOREETILISED LÄHTEKOHAD

Antud peatükis annan ülevaate sellest, mis on kommunikatsioon ning millised on selle alaliigid.

1.1. Kommunikatsioon

Kommunikatsioon on meie ümber kogu aeg ning puutume sellega kokku isegi siis, kui me seda ei märka. Kommunikatsiooniks võib pidada nii verbaalset suhtlust, aga ka näoilmeid, häälsusi ning kehaliigutusi. Ragne Kõuts-Klemm ning Külliki Seppel (2018) on kommunikatsiooni defineerimiseks toonud välja järgneva: „Kommunikatsiooni saab tõlgendada kui sotsiaalse interaktsiooni protsessi – kommunikatsiooni tulemus sõltub mõlemast osalejast, nii saatja kui ka vastuvõtja vastastikusest, üksteise arvesse võtvast suhtluses.“

Kommunikatsiooni puhul on üheks tunnuseks selle vahendatus ehk informatsiooni edastamine inimeselt inimesele, kuid kommunikatsiooni vahendatuse alla liigitub ka omavaheline suhtlus läbi erinevate meediumite. Üheks autoriks, kes on vahendatud kommunikatsiooni seletanud on Andrew Monk. Oma 2003. aasta teadustöös seletab Monk vahendatud kommunikatsiooni, kus tugineb peamiselt Clark'i teooriale.

Monk (2003) on oma teadustöös toonud välja kaheksa punkti, mil viisil suhtlus vahendatud viisil toimub, kuid nendest kaheksast on ta eraldi toonud välja kolm punkti, mille kohaselt on võimalik tajuda vahendatud kommunikatsiooni inimeste vahel.

1. Koosolekud: A ja B on samas füüsilises ruumis, üksteist nähakse ning suhtlus on sel viisil kõige efektiivsem. A ja B omavahelise suhtluse ajal näevad nad üksteist ehk kui kas A või B seletab või räägib midagi, siis on võimalik näha, kuidas suhtluse teine pool sellele reageerib, millised on tema näoilmed ning kuidas muutub tema kehahoiak;
2. Nähtavus: A ja B on üksteisele nähtavad, videokõne ajal näeme üksteise näoilmeid, aga meil ei ole täit informatsiooni. A ja B vahelises suhtluses on sel viisil võimalik vaadelda ainult näoilmet, muud informatsiooni, näiteks seda, milline on vestluspartneri kehahoiak, meil ei ole;
3. Ülevaadatavus: B-l on võimalus vaadata üle A sõnumid. Kirjalikke sõnumeid on võimalik uuesti üle lugeda, mis aitab kaasa sellele, et kui enne võis sõnum jääda arusaamatuks, siis seda uuesti üle vaadates või lugedes on võimalik sõnumit paremini mõista (Monk, 2003: 14).

Vahendatud kommunikatsiooni ja selle vahendeid on seletanud Astri Yogatama ja Lisa Ongko Wijaya oma (2012) teadustöös, kus kasutavad vahendatud kommunikatsiooni mõiste all uut meediat. Nende sõnul on näost näkku suhtluse muutnud lihtsamaks erinevad tehnoloogilised vahendid. Vahendatud kommunikatsiooni peamisteks vahenditeks on e-kirjad, sõnumite saatmine, kõneposti kasutamine, faksi saatmine, audio ja videokõned, arvuti vahendusel konverentside pidamine ning erinevate veebisuhtlusvahendite kasutamine (2012: 3).

Samuti on antud kommunikatsiooniliiki seletanud Elena Francesca Corriero oma teadustöö kaasautoritega (2015), kus räägivad sellest, kuidas inimesi mõjutab teiste kehahoiak ning see, kuidas nad suhtluse ajal end mitteverbaalselt väljendavad.

Ron Scollon (1998: 6) on välja toonud, et vahendatud kommunikatsiooni mõistel on kolm seletust, mida ühtselt mõistetakse ning kasutatakse:

- a) vahendatud kommunikatsioon toimub läbi meedia ehk informatsiooni saadakse läbi ajalehtede, ajakirjade ning televiisori vahendusel;
- b) arvuti poolt vahendatud kommunikatsioon, mis tähendab, et arvuti on peamine vahend, mille abil suhtlus toimub, seda näiteks läbi e-kirjade;
- c) vahendatud kommunikatsioon on kõik see, mis kannab edasi mingit informatsiooni meie igapäeva elus.

1.2. Kriisikommunikatsioon

Kriisikommunikatsiooni, nagu ka teisi kommunikatsiooni alaliike, on mitmed autorid ning asutused defineerinud. Kathleen Fearn-Banks (1996) on kriisikommunikatsiooni puhul toonud välja, et tegemist on suhtlusega organisatsiooni ning inimeste vahel, kui toimunud on midagi halba. Riigikantselei (2018) on sõnanud, et kriisikommunikatsioon on infovahetus erinevate ametkondade ning inimeste vahel. Siseministerium (2003) on kriisikommunikatsiooni puhul toonud välja, et tegemist on avalikkusele edastatava teabega, mis on loodud erinevate asutuste koostööna, et inimesi kriisisündmustest informeerida. Ühtne joon, mis neis kõigis esineb on see, et kriis on vältimatu, kuid selle tulemusena on võimalik luua oma organisatsioonis muutusi.

Riigikantselei (2018) on avaldanud „Valitsuskommunikatsiooni käsiraamatu“, kus defineeritakse kriisikommunikatsiooni järgnevalt: „Kriisikommunikatsiooni mõiste alla mahub rohkem kui üksnes avalikkuse teavitamine. Kriisikommunikatsioon hõlmab endas ka riski ja

sisekommunikatsiooni ning infovahetust olukorrale reageerivate ametkondade, ettevõtete, vabaiühenduste ja meediaorganisatsioonide vahel.“. Kriisikommunikatsiooni organisatsioonide raamistikus on Ruth Alas defineerinud järgnevalt: „Kriis on väikese tõenäosusega, kuid tuntavate tagajärgedega sündmus, mis ohustab organisatsiooni püsijäämist.“ Fearn-Banks on öelnud, et kriisikommunikatsioon on suhtlus organisatsiooni ning avalikkuse vahel enne kriisi, kriisi ajal ning peale kriisi. Seega on kriisikommunikatsiooni eesmärk minimaliseerida negatiivseid tagajärgi ning kahjusid, mis sellega kaasneda võivad (Fearn-Banks, 1996:2). W. Timothy Coombs on öelnud, et kriisi on äkitselt ning ootamatult toimunud sündmus, mis häirib organisatsiooni tööd ning samuti seab see ohtu organisatsiooni üleüldiselt (Coombs, 2007).

Ulmer, Sellnow ja Seeger (2007) on oma raamatus välja toonud, et kriisi võib vaadelda kui positiivset nähtust. Seda sellepärast, et siis näevad organisatsioonid, millised on nende kommunikatsiooni puudused ning saavad need kõrvaldada. Kuid selleks, et kriis lõppeks positiivselt, tuleks sõnumeid edastada võimalikult varakult ning võimalikult tihti (Ulmer, Sellnow & Seeger, 2007: 21).

Selleks, et kriisi ajal tegutseksid inimesed ühes suunas, tuleb informatsiooni edastamise protsessi suunata viisidel, mis juhiks tähelepanu teatud teemadele. Asjad, mis võivad inimestele jääda mõistmatuks, tuleks lahti seletada (Riigikantselei, 2018). Selleks, et kriisikommunikatsioonil oleks mõju ning see teeks ettenähtud tööd, siis peab see olema strateegiline ning läbimõeldud, sest siis on võimalik saavutada soovitud eesmärgid (Coombs, 2015).

Coombs (2015) on oma teadustöös välja toonud, et kriisikommunikatsioonil on kaks peamist strateegiat, mida kasutatakse. Nendeks on informatsiooni haldamine ning tähenduste haldamine. Esimene neist tähendab seda, et organisatsioon peab koguma erinevat informatsiooni ning ümber tuleb lükata väärinformatsioon. Teine, tähenduste haldamine, tähendab seda, et inimesi mõjutatakse selles osas kuidas nad kriisi näevad.

Kommunikatsiooniteadlane Eva-Karin Olsson'i (2014) on öelnud, et kriisikommunikatsioonil on kaks peamist eesmärki, milleks on:

1. juhendaja roll ehk inimestele edastatakse sõnumeid nende käitumise osas ning samuti ka juhiseid üleüldiselt kriisiolukorrast;
2. kohanemisvõime suurendamise roll, mis tähendab, et kriisikommunikatsioon aitab kaasa sellele, et inimesed kohanevad uutele ning ebaselgetele olukordadele paremini ning kiiremini.

Samuti on kriisikommunikatsiooni puhul olemas kaks lähenemist, mida on võimalik informatsiooni edastamisel kasutada.

1. Madallennu lähenemine (*The fly low approach*), mis tähendab seda, et inimene, kes organisatsioonis kriisijuhtimisega tegeleb, edastab kriisi kohta võimalikult vähe informatsiooni (Coombs, 2015).
2. Agressiivne lähenemine, mis tähendab seda, et peale kriisi toimumist ning toimumise ajal, edastab organisatsioon võimalikult palju teavet sündmuste osas (Coombs, 2015).

Kriisikommunikatsiooni üheks alaliigiks, mis hõlmab endas samuti elanikkonna teavitustööd, võib pidada riskikommunikatsiooniks. Riigikantselei (2018) on riskikommunikatsiooni mõiste puhul välja toonud, et tegemist on elanikkonna teavitamisega riiki ja ühiskonda ähvardavatest ohtudest. Lisaks kuulub mõiste alla ka elanikkonna käitumise suunamine viisil, et maandada ohte ning leevendada kahjulike mõjusid. Riigikantselei (2018) definitsiooni kohaselt edastab riskikommunikatsioon käitumisjuhiseid ning eelhoiatusi, mida edastatakse hädaolukorda ajal.

1.2.1. Vahendatud kriisikommunikatsioon

Vahendatud kriisikommunikatsiooni uurijad on tõdenud, et kriisiolukorras pöörduvad inimesed interneti ja sotsiaalmeedia poole, et saada informatsiooni. Seda on välja toonud Ward van Zoonen ja Toni van der Meer (2015) oma artiklis, kus räägivad kriisikommunikatsioonist ning sellest, kui oluline on informatsiooni edastamine kriisi ajal. Oma töös on nad öelnud, et kriisi ajal otsivad inimesed informatsiooni, et saada vastuseid oma küsimustele. Tihti kasutatakse vastuste leidmiseks interneti ja sotsiaalmeediat, mis sellises olukorras saab endale informaatori rolli (Van Zoonen ja van der Meer, 2015: 375).

Küll aga ei veendu inimesed, kas informatsiooni, mida nad saavad, on õige. Austin, Fisher Liu ja Jin on oma 2012. aasta teadustöös toonud välja, et kriiside ajal kasvab inimeste sotsiaalmeedia kasutamise osakaal ning võib ka juhtuda, et sotsiaalmeedia muutub teatud olukordades usaldusväärseks informatsiooniallikaks. Küll aga ei kontrolli paljud faktide ja informatsiooni tõesust (Austin, Fisher Liu & Jin, 2012).

Üheks vahendatud kriisikommunikatsiooni ohukohaks on see, et inimesed võivad avaldatud informatsioonist valesti aru saada. Ward van Zoonen'i ja Toni van der Meer'i kohaselt on üheks suureks vahendatud kommunikatsiooni arusaamise mõjutajaks see, kas sõnumid saavad organisatsioonilt endalt või edastavad seda töötajad (Van Zoonen ja van der Meer, 2015: 372).

Sõnumite edastamise üheks peamiseks probleemiks kriisiolukorras peetakse seda, et sõnumeid edastavad inimesed on üldjuhul liiga lähedal toimunud sündmustele. Sama on välja toonud David Skok ja Mike Trioano (i.a), kes on oma artiklis kirjutanud, et kriisiolukordades edastatakse sõnumeid organisatsiooni vaatenurgast. Selle tulemusena ei pruugi jõuda edastatavad sõnumid nendeni, kellele need mõeldud on.

1.3. Kriisikommunikatsioon koolide kontekstis

Sir John Daniel sõnas 2020. aastal järgnevat: „Viiekümne aasta jooksul oleme näinud suurt tõusu hariduse populariseerimise ning selle õpetamise osas, kuid COVID-19 on olnud üheks suurimaks väljakutseks maailma haridussüsteemile“ (Daniel, 2020). COVID-19 on üheks suurimaks kommunikatsiooniprobleemiks koolidele, edastada tuleb informatsiooni, kuid koolidel endalgi ei pruugi täit informatsiooni olla. Kipp Bentley kirjutas 2020. aasta lõpus, et vaatamata sellele, et koolid seisid silmitsi keeruliste aegade, pidid nad siiski olema võimelised informatsiooni edastamiseks nii õpilastele, õpetajatele kui ka lapsevanematele, kes olukorrast selguse saamiseks koolide poole pöördusid.

Blair Thompson koos teiste kaasautoritega on analüüsinud koolide kommunikatsiooni koolitulistamise ajal, mis nagu ka COVID-19, on ootamatu olukord, mida ette ei nähta ning mille sündmuste kulgemise kohta ei ole täielikku informatsiooni. Thompson (2016) on öelnud, et koolide kommunikatsiooniprotsessi muudab raskeks sotsiaalmeedia, kus inimesed, kellel puudub informatsioon toimuva kohta, seda siiski edastavad ning läbi selle paanikat tekitavat. Lisaks toob sotsiaalmeedias leviv (vale)informatsioon kaasa seda, et koolid peavad avaldama informatsiooni kiirelt, ka siis, kui neil seda täielikult ei ole, lihtsalt selleks, et jõuda ette sotsiaalmeedia postitustest (Thompson ja teised, 2016). Koolide murekohaks on ka kindlate kommunikatsioonistrateegiate puudumine ning mille loomine võtab Thompsoni (2016) sõnul pikalt aega, sest iga kool on erinev. Küll aga on ta välja toonud, et koolidel on siiski vaja kindlaid juhiseid, kuidas ning kuna informatsiooni edastada nii oma kodulehtedel kui ka sotsiaalmeedia kanalites.

1.4. Selgete sõnumite tähtsus kriisiolukorras

Selged sõnumid on kriisiolukordades ning ka tavaolukordades äärmiselt tähtsad. Edastades informatsiooni tuleb läbi mõelda, kas see, mida edastatakse on arusaadav ning mõistetav kõigile, olenemata inimeste haridustasemest või sellest, kas nad on kooliga otseselt või kaudselt seotud. Uus-Meremaa haridusministeerium (2021) on oma kodulehel toonud välja, et kooli juhtkond peab

sõnumite edastamise puhul arvesse võtma kogukonna, kes tema ümber on (õpilased; lapsevanemad; töötajad; inimesed, kes elavad kooli läheduses). Seda sellepärast, et informatsiooni, mida koolid edastavad, võivad lugeda ka inimesed kooli ümbrusest, et saada teavet erinevate olukordade kohta. Informatsiooni ning sõnumeid tuleks koostada viisil, et see ei oleks mõeldud ainult kooliga seotud inimestele, vaid kõikidele selle ümber (Ministry of Education, 2021). Lisaks aitab selgete ning arusaadavate sõnumite edastamine kaasa ka usaldusväärse tekitamisele (Skok & Trioano, i.a).

Üheks murekohaks selgete ning arusaadavate sõnumite edastamise puhul peetakse seda, et inimesed, kes organisatsiooni puudutavat teavet edastavad on erinevatele olukordadele liiga lähedal ning selle tulemusena edastavad informatsiooni ainult oma vaatenurgast. Oma vaatenurgast edastatud informatsiooni puhul unustatakse ära need inimesed, kelleni sõnumid peaksid jõudma ning kes peaksid sellest aru saama (Skok & Trioano, i.a).

Skok'i ja Trioano (i.a) sõnul on kõige paremad sõnumid lihtsasti sõnastatud ning kergesti arusaadavad. Sõnumid, mis on keeruliselt koostatud või sisaldavad rohkelt erinevat informatsiooni on sõnumi saajale raskesti arusaadavad ning suuremalt jaolt ei ole sellistest sõnumitest kasu (Skok & Trioano, i.a).

Uwe Hartun, Peter J. Schulz ning Simone Keller (2013) on oma teadustöös toonud välja bumerangi efekti, selle kohaselt läheb sõnum vastuollu sellega, mis on algselt saadetud ning inimesed saavad algselt sõnumist valesti aru. Näiteks edastavad koolid linnavalitsuse teate sellest, et distantsõppe ajal peavad õpilased tegelema õppetööga ning ei tohi viibida mänguväljakutel ega kaubanduskeskustes suurte gruppidega. Küll aga võivad osad inimesed sellest valesti aru saada ning keelavad viibimise õues näiteks üleüldse ära. Sellise olukorra puhul on näha bumerangi efekti ehk inimesed saavad sõnumist valesti aru ning nende käitumine läheb vastuollu esialgselt saadetud sõnumiga. Taolise olukorra puhul on üldjuhul tegemist sõnumi saaja poolse veaga, kes mõistab sõnumit valesti ning selle tulemina teeb valesid otsuseid/järeldusi.

1.5. Uurimisküsimused

Töö eesmärgiks on uurida, kuidas ning millist informatsiooni edastasid Tartumaa üldhariduskoolid informatsiooni 2020. aasta kevadel, kui COVID-19 viiruse levik tõi endaga kaasa eriolukorra ning distantsõppe.

Töös on kaks uurimisküsimust, millele läbi koolide kodulehtedel avaldatud uudiste uurimisega soovin vastused leida.

1. Millist informatsiooni edastasid Tartumaa üldhariduskoolid 2020. aasta kevadel seoses COVID-19 ja distantsõppega?
2. Milline oli koolide poolt loodud informatsiooni sisu?

2. MEETODI KIRJELDUS

Antud peatükis annan ülevaate sellest, milliseid andmekogumise ja -analüüsi meetodeid töös kasutasin ning kirjeldan nende olemust.

Kuna töö eesmärgist lähtuvalt oli oluline mõista, kuidas käitusid koolid info edastamisel, on kesksel kohal küll uudiste sisu, kuid täiesti kõrvale jätta ei saa ka kvantitatiivseid näitajaid ehk seda, kui palju mingit tüüpi uudiseid edastati. Seega on antud töös kasutatud kombineeritud meetodit, kus esimeses etapis kasutati pealiskaudset standardiseeritud kontentanalüüsi, et saada üldine arusaam, mida ja millisel kujul on koolid seoses COVID-19 oma kodulehtedel jaganud. Esimese etapi käigus saadud infoga piiritleti ka valim teiseks etapiks, mil kvalitatiivse sisuanalüüsi abil töötati läbi koolide endi poolt loodud uudised.

2.1. Uurimismeetodid

Oma töös jagasin uurimise kahte etappi. Antud töö puhul pakkus huvi, kuidas koolid edastavad kriisi ajal informatsiooni. Töö alguses selgus, et tervikliku ülevaate saamiseks on vaja uurida koolide poolt avaldatud uudiseid üleüldiselt. Tervikliku ülevaate koostamiseks otsustasin teha esmase analüüsi, kasutades selleks standardiseeritud kontentanalüüsi, mis võimaldab mul uurida kõiki uudised, mis uuritava perioodil, 2020. aasta veebruarist maikuuni avaldati. Veronika Kalmus (2015) on kirjutanud, et standardiseeritud kontentanalüüs on vanimaid ning kõige rohkem kasutatavaid sotsiaalteadusliku tekstianalüüsi meetodeid. Standardiseeritud kontentanalüüsi abil saab analüüsida erinevaid tekste ning analüüsi käigus kodeerida saadud tulemusi.

Kalmus on oma kirjutises viidanud Bernard Berelsonile, kes on defineerinud kontentanalüüsi järgnevalt: „Kontentanalüüs on uurimistehnika kommunikatsiooni eksplitsiitse sisu objektiivseks, süstemaatiliseks ja kvantitatiivseks tõlgendamiseks.” (Kalmus, 2015).

Selleks, et esmalt paika panna, kui paljud koolid millist informatsiooni olid avaldanud kaardistasin koolid, tehes seda läbi standardiseeritud kontentanalüüsi, et alguses üleüldiselt määratleda, milliseid koole saab edasi uurida. Selleks, et informatsiooni koguda, vaatasin läbi 55 Tartumaa üldhariduskooli ning uurisin, millised neist on avaldanud töö uuritavas vahemikus, 2020. aasta veebruarist maini, uudiseid, mis puudutasid informatsiooni nii COVID-19 viiruse kui ka distantsõppe osas. Esmase analüüsi käigus selgust, et 55st koolist oli uudiseid avaldanud kokku 25 ning need 25 kooli olid kokku avaldanud 56 uudist, mis nii COVID-19 viirust kui kaugõpet käsitlesid. Lisaks selgus esmase analüüsi käigus, et paljud koolid olid avaldanud Haridus- ja

Teadusministeeriumi või valla-/linna valitsuse poolt koostatud informatsiooni kui ka enda poolt koostatud informatsiooni.

Teises etapis, valisin uudiste analüüsimiseks artiklid, mida koolid olid ise avaldanud ning mida oli kokku 29.

Kvalitatiivne sisuanalüüs võimaldab uurida tekstide sisu ning tähendust (Kalmus, Masso & Linno, 2015). Analüüs võimaldab uurida teksti peamisi tähendusi ehk seda, millist informatsiooni koolid edastasid ning milline oli nende sõnumite tähendus ning sisu. Tallinna Ülikooli infoteaduse professor Sirje Virkus on kirjutanud, et kvalitatiivse sisuanalüüsi eesmärgiks on leida sõnumite tähendusi ning saada aru nende esitamise protsessist (Virkus, 2016). Meri-Liis Laherand (2008) on öelnud, et kvalitatiivne analüüs on selline, kus andmed, nende töötlemine ja järeldused ei ole seotud arvuliste näitajatega, pigem vastab analüüs küsimustele miks ja kuidas.

Meetodi heaks küljeks võib pidada seda, et kvalitatiivne sisuanalüüs võimaldab uurijal analüüsida tekstides olevaid sõnumeid, mis esialgu võivad tunduda peidetuna (Kalmus, Masso & Linno, 2015). Laheranna (2008) sõnul on kvalitatiivse sisuanalüüsi positiivseks küljeks see, et andmetele on võimalik lihtsalt ligi pääseda, uurijal on teemade uurimisel võimalus olla nähtamatu ning samuti on võimalik uurida tundlike teemasid, millest seejärel on võimalik saada tervikpilt. Analüüsi meetodid kasutades on võimalik luua terviklik ülevaade tekstist, samuti aitab meetod kaasa sellele, et võimalik on näha erinevaid mustreid, mis tekstides esinesid.

Tabel 1. Standardiseeritud kontentanalüüsi kategooriad

1.Uudiste hulk kodulehel
<ul style="list-style-type: none">- Uudised puuduvad- Üks uudis- Kaks uudist- Kolm uudist- Neli uudist- Viis uudist
2. Uudiste autor
<ul style="list-style-type: none">- Haridus ja -Teadusministeerium teabe jagamine muutmata kujul

<ul style="list-style-type: none"> - Muu ametkonna teabe jagamine muutmata kujul - Segu kooli ja Haridus- ja Teadusministeeriumi uudisest - Kooli poolt koostatud teave
3. Uudise teema
<ul style="list-style-type: none"> - Informatsioon Covid-19 viiruse kohta - Üldine piirangute info - Üldine koolide õppetöö info - Konkreetselt oma kooli õppetöö info
4. Suunavad lingid
<ul style="list-style-type: none"> - Olemas ja töötavad - Olemas, kuid ei tööta - Suunavaid linke ei ole
5. Pöördumised
<ul style="list-style-type: none"> - Pöördumine uudise alguses - Pöördumine uudise lõpus - Pöördumine puudus
6. Levikupiirkonnad
<ul style="list-style-type: none"> - Hiina Rahvavabariik - Põhja-Itaalia - Iraan - Singapur - Jaapan - Lõuna-Korea

2.2. Valimi kirjeldus

Bakalaureusetöö valimiks olid kõik Tartumaa üldhariduskoolid ehk kokku 55 erinevat kooli (Eesti.ee). Uuritavateks koolideks võtsin Tartumaa üldhariduskoolid sellepärast, et eelmise aasta kevadel oli Tartu maakond üks nendest, kus viirusesse nakatumise näitaja üpris suur oli.

Töö esimeses etapis vaatlesin kõiki koole, mis maakonnas on, et uurida, millist informatsiooni haridusasutused üleüldiselt edastavad. Koolide puhul uurisin nende kodulehtedel olevaid uudiseid, mis ilmusid 2020. aasta kevadel veebruarist maikuuni ning mis sisaldasid informatsiooni COVID-19 viiruse ning distantsõppe kohta.

Uuritavaks kanaliks valisin koolide kodulehed sellepärast, et lähtuvalt Põhikooli- ja gümnaasiumi seadusest on koolide kodulehed kohustuslikud infokanalid. Lisaks valisin koolide kodulehed uuritavaks subjektiks sellepärast, et lisaks õpilastele, lapsevanematele ning kooli töötajatele võivad koolide kodulehtedelt informatsiooni otsida inimesed, kes kooli ümbruses elavad.

Töö teiseks etapiks moodustus 55st üldhariduskoolist 25 koolist koosnev valim ehk siis keskendusin uudistele, mis olid koolide enda loodud. Valimisse sattunud koolide puhul võtsin koolide 56 artiklit, mis olid ilmusid 2020. aasta veebruari lõpust maini ning mis edastasid informatsiooni COVID-19 viiruse leviku ning distantsõppe osas.

2.3. Meetodikriitika

Esimese etapi jooksul kasutatud analüüsimeetodi ehk standardiseeritud kontentanalüüsi peamiseks murekohaks võib pidada seda, et inimesed võivad tekstides esinenud koode erinevalt mõista ning selle tulemusena võivad uurijad tekstides erinevalt aru saada (Kalmus, 2015). Selleks, et oma töös vältida seda, et saan tekstist valesti aru ning mille tulemusena võivad osad koodid märkamata jääda uurisin koolide poolt avaldatud uudiseid läbi mitu korda ning panin kirja märksõnad, mis iga kord esinesid. Nende põhjal koondasin kokku üleüldised kategooriad ning vältisin seda, et midagi võis jääda nii-öelda kahe silma vahele.

Peamiseks probleemiks, mida Veronika Kalmus (i.a) kvalitatiivse sisuanalüüsi puhul välja on toonud, on see, et tekste ei ole võimalik võrrelda täpsetel alustel, kuna koodid, mis erinevaid tekste analüüsides ilmnevad, ei pruugi olla samasugused.

Samuti on Kalmus (i.a) välja toonud, et üheks kvalitatiivse sisuanalüüsi puuduseks on see, et antud meetod võimaldab uurijal koguda materjali valikuliselt, mille tulemusena võib välja jääda informatsioon, mis tegelikult võib oluline olla. Sellist olukorda aitab ennetada analüüsi sammhaaval läbiviimine ning endale süsteemide ja reeglite loomine. Laherand (2008) on välja toonud, et kvalitatiivse sisuanalüüsi kitsaskohaks võib pidada autentsuse kindlustust, võimalikke keele- ning kultuuribarjääre ning võimalust, et uurija on teatud teemade puhul kallutatud.

Oma töös lähenesin kõikidele uudistele individuaalselt ehk panin kirja iga uudise puhul esinenud koodid, arvestades asjaolu, et soovin töö käigus teada saada, kuidas ning millist informatsiooni koolid edastasid. Uurisin igat uudist eraldi, ilma et oleksin arvesse võtnud, millist informatsiooni

märkasin eelnevates uudistes, ning olles läbi töödeldud kõik uudised, panin kirja kõige rohkem esinenud tunnused, mis igal koolil olid.

3. TULEMUSED

Peatükis annan ülevaate analüüsi käigus saadud tulemustest. Tulemused edastan eraldi kahes alapeatükis, lähtudes eelnevalt püstitatud uurimisküsimustest. Esimese alapeatükis annan ülevaate sellest, millist informatsiooni edastasid koolid üleüldiselt uuritaval ajavahemikul. Teises alapeatükis annan ülevaate sellest, milline oli koolide enda poolt loodud uudiste sisu.

3.1. Informatsioon, mida Tartumaa üldhariduskoolid edastasid 2020. aasta kevadel

Uurimisküsimus: „Millist informatsiooni edastasid Tartumaa üldhariduskoolid 2020. aasta kevadel seoses COVID-19 ja distantsõppega?” oli valimi koostamiseks aluseks. Tänu uurimisküsimusele moodustasin 55st koolist valim, kuhu kuulusid 25 kooli, kes olid 2020. kevadperioodil informatsiooni avaldanud.

Koole vaadeldes selgus, et 30 kooli ei avaldanud oma kodulehel informatsiooni ei distantsõppe ega COVID-19 viiruse osas. Siinkohal tuleb arvesse võtta asjaolu, et koolid võisid edastada informatsiooni läbi suletud kanalite, milleks võisid olla Stuudium, eKool või kinnised grupid Facebookis. Küll aga on koolide kodulehed kohustuslikud informatsiooniedastamise kanalid (Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus, 2010).

25 kooli, kes lõppvalimi moodustasid, edastasid uuritaval perioodil kokku 56 uudist, millest 29 oli koolide enda poolt koostatud ning 27 olid vahendatud uudised, ehk koolid jagasid uudiseid, mille oli koostanud kas Haridus- ja Teadusministeerium või mõni muu ametkond.

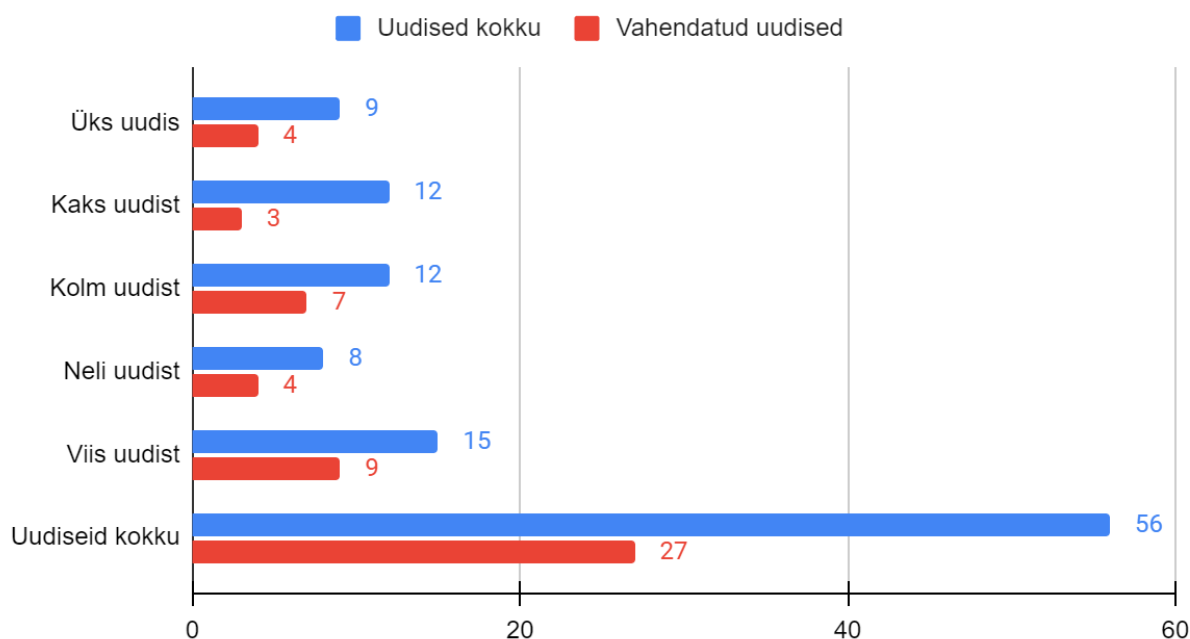
Üldhariduskoole vaadeldes oli uudiste temade puhul näha kolme sisulist kategooriat. Kõige rohkem uudiseid, kokku 29, avaldati üleüldiste piirangute kohta. 14 avaldatud artiklit edastas informatsiooni COVID-19 viiruse osas. Uudise puhul jagati teavet, millised riigid on riskipiirkonnad ning kuidas tõkestada viiruse levikut. Kolmas peamine teema, mille kohta koolid informatsiooni jagasid olid õppetööd puudutav teave, mille puhul ilmus koolidel kokku 12 erinevat uudist.

Paljud koolid edastasid oma uudistega ka veebilinke, mis viisid edasi teiste ametkondade lehtedele ning kus oli võimalik saada lisainformatsiooni erinevate temade puhul. 21 kooli puhul, kes oma uudistesse olid linke sisestanud, olid seda teinud kokku 72 korral. 72st veeblingist, mida koolid edastasid, töötasid kokku 69 ning 3 veebilinki ei töötanud. Neli kooli kogu valimist edastas uudiseid ilma veebilinkideta.

Täielik ülevaade koodidest, mis esinesid, on leitavad lisa 1-st.

Jooniselt 1 on võimalik näha kui palju uudiseid avaldati ning kui palju nendest olid vahendatud ehk võimalik on näha, kui palju uudiseid koolid jagasid, mis olid teiste ametkondade poolt loodud.

Avaldatud uudiste ja vahendatud uudiste võrdlus

Joonis 1. Valimis olnud koolide uudiste arv ning vahendatud uudiste osa nendest

3.1.1. Vahendatud kommunikatsioon ning kriisikommunikatsioon

Esmast vaatlust tehes oli näha, et mitmed koolid edastasid teiste ametkondade, peamiselt Haridus- ja Teadusministeeriumi, poolt koostatud informatsioon. Teave, mida koolid vahendasid puudutas COVID-19 viirusega seotud teavet. Koolid edastasid, mis viirusega on tegu ning millised on haiguse sümptomid. Lisaks edastasid koolid ka seda, millised on riskipiirkonnad, et inimesed, kes on reisidelt saabunud, saaksid oma tervist jälgida ning haigustunnuste esinemisel ühendust võtta arstiga.

Teiste ametkondade poolt jagatud uudised, olid üldjuhul koostatud kas valla- või linnavalitsuse poolt. Uudistes jagati peamiselt erinevaid otsuseid ja käskkirju, kus edastati, miks koolid suletakse ning toodi välja ka nende ametlikud põhjused ehk seosed valitsuse otsustega.

Vahendatud kommunikatsiooni oli võimalik näha ka koolide kriisikommunikatsiooni puhul. Seda läbi selle, et koolid edastasid teiste ametkondade uudiseid, mis kriisiolukorda seletas. Peamiselt oli näha, et koolid jagasid Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt koostatud uudiseid, kus edastati informatsiooni COVID-19 seoses viiruse leviku ning kaugõppega. Lisaks edastasid mitmed koolid valla-/linnavalitsuse otsuseid, mis puudutas koolide sulgemist eriolukorras.

Peamised teemad, mis uudistes esinesid ning mis olid vahendatud, olid artiklid, kus edastati informatsiooni COVID-19 viiruse kohta. Lisaks edastasid koolid ka Haridus- ja Teadusministeeriumi soovitusi ja otsuseid, mis õppetööd puudutas. Otsuste poole pealt jagasid koolid informatsiooni eksamite osas ning koolide lõpetamiste ning sisseastumiste osas.

Tartumaa üldhariduskoolid jagasid oma 56 uudises, mis oli nii koolide enda poolt koostatud kui ka vahendatud, kokku 72 veebilinki. Vahendatud uudiste puhul oli näha, et läbi teiste ametkondade poolt loodud artiklitega, edastasid koolid kokku 41 erinevat veebilinki. Edastati veebilinke, mis viisid edasi Haridus- ja Teadusministeeriumi lehele, kust oli võimalik saada lisainformatsiooni COVID-19 viiruse kohta. Lisaks jagati veebilinke, kus oli võimalik tutvuda viiruse leviku kaartidega.

Koolid, kes Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt koostatud uudiseid edastasid, edastasid nendega ka riike, mida toona riskipiirkondadeks peeti. Riigid, mida 11 korral mainiti olid Hiina Rahvavabariik, Põhja-Itaalia, Iraan, Singapur, Jaapan ning Lõuna-Korea. Uudistes, kus riigid olid välja toodud, oli ka mainitud, et inimesed, kes nimetatud riikidest puhkuselt saabuvad, peaksid oma tervist jälgima ning haigussümptomite korral pöörduma koheselt kas perearsti või kiirabi poole.

3.2. Üldhariduskoolide poolt loodud informatsioon

Antud alapeatükis lähtun töö teisest uurimisküsimusest, milleks on: „Milline oli koolide loodud informatsiooni sisu?“. Küsimusele vastamiseks uurisin Tartumaa üldhariduskoolide kodulehtedel avaldatud uudiseid, mida koolid ise olid koostanud, kasutades selleks kvalitatiivset sisuanalüüsi. Kokku olid koolid ise koostanud 29 erinevat uudist, mis kaugõpet või COVID-19 viirust puudutas. Tabelis 2 on välja toodud koolide hulk ning see, kui palju uudiseid nad uuritavad vahemikul ise koostasid.

Tabel 2. Koolid ja nende poolt koostatud uudiste hulk

Kool A	2	Kool K	2	Kool F	1	Kool S	2
Kool B	1	Kool L	1	Kool H	2	Kool U	1
Kool C	2	Kool M	1	Kool G	2	Kool T	1
Kool D	2	Kool N	1	Kool I	1	Kool V	1

Kool E	1	Kool R	1	Kool J	2	Kool P	2
--------	---	--------	---	--------	---	--------	---

Koolide puhul oli näha, et peamiselt jagati uudiseid, mis sisaldasid endas juhiseid erinevate teemade puhul. Peamiselt jagati juhiseid, mis puudutas õppetööd ning seda, millised saavad olema hindamiskriteeriumid ning milline saab olema koolide lõpp. Lisaks edastati juhiseid ka õppetöö korralduse osas peale eriolukorra lõppemist. Samuti edastasid koolid informatsiooni vallas toimuva osas, peamiselt jagasid koolid oma uudistes teavet erinevate ürituste kohta, mis seoses eriolukorraga ära jäid.

3.2.1. Kriisikommunikatsioon koolide koostatud uudistes

Koolide kriisikommunikatsioon kajastub läbi uudiste, kus edastati informatsiooni eriolukorra kohta. Uudiste puhul tõid koolid välja, kui pikalt eriolukord kestab ning mis sellega koolide kontekstis kaasa tuleb. Uudiseid, mis edastasid teavet kriisikommunikatsiooni kohta koolid ise väga palju ei koostanud, küll aga edastasid koolid informatsiooni, nagu eelnevalt mainitu, eriolukorra kohta ning edastasid teavet ürituste osas, mis vallas ära jäävad. Lisaks võib kriisikommunikatsiooniks liigitada ka uudised, kus edastati teavet, et kooli õppehooned on suletud või jagati personali kontaktandmeid, kui on vaja kiirelt kellegagi ühendust võtta.

Sõnumid, mida koolid oma uudistega edastasid, olid lihtsalt ning arusaadavalt koostatud. Kui vahendatud uudiste puhul oli näha, et koolid jagasid otse teiste ametiasutuste poolt koostatud teavet ning ei arvestanud väga kogukonnaga, kellele uudised mõeldud on, siis uudiste puhul, mida koolid ise koostasid, oli näha, et kogukonnaga, keda uudised võivad puudutada, on arvestatud. Seda sellepärast, et sõnumid, mida uudised edastasid, olid arusaadavalt koostatud ning ei sisaldanud informatsiooni, mis oli ebavajalik, vaid haridusasutused edastasid seda, mis nende vaatenurgast oluline oli ning mis õppetöö korralduslikku poolt puudutas.

3.2.2. Uudiste sisu

Koolide poolt koostatud ning jagatud uudiseid on võimalik kokku koondada neljaks peamiseks teemaks.

Peamiseks uudiseks, mida koolid edastasid oli teave, mis puudutas õppetööd distantsõppe ajal. Haridusasutused edastasid juhiseid, kuidas näeb õppetöö välja, millised on hindamiskriteeriumid ning millistes platvormides õppetöö toimub. Õppetööd puudutavad uudised olid koole uurides erinevad. Esines uudiseid, mis olid koostatud põhjalikult ning edastasid rohkelt erinevat informatsiooni, mis kaugõpet ning sellega kaasnevat puudutas. Lisaks oli pikkade ja põhjalike

uudiste puhul näha, et uudiste autorid rõhutasid lugejatele mitmeid kordi, et õppetöö ei ole lõppenud, vaid õpe on üle läinud kaugõppe vormi. Leidus ka koole, kes paari lausega edastasid, et õppetöö on üle läinud kaugõppele.

*Õpilaste ja õpetajate suhtlemine toimub sellel perioodil e-kanalite, põhiliselt Stuudiumi, kaudu.
Tahan rõhutada, et õpe ei ole ära jäetud vaid seda viiakse läbi tavapärasest erineval viisil
/Kool A/.*

Teine teema, kus koolide informatsiooni edastamise teemad mitmeid kordi kattusid, olid uudised, kus anti teada, et koolid on distantsõppel ning kooli hooned on suletud. Üldjuhul oli tegemist lühikeste uudistega, kus lugejale edastati, et kooli hooned on suletud ning õppetöö on üle viidud kaugõppe vormi. Üldjuhul toodi uudistes välja ka kaugõppele mineku põhjus ning mida läbi selle saavutada soovitakse.

Uudiseid uurides, mis edastasid informatsiooni õppetöö korraldusest oli näha, et uudise alguses olid pöördumised, mis olid suunatud lapsevanemate poole. Esines ka uudiseid, kus pöördumisi ei olnud, kuid kui need siiski esinesid, siis olid need suuremalt jaolt suunatud lapsevanematele, mõningatel juhtudel oli uudiste alguses välja toodud ka õpilased.

Head lapsevanemad.

Seoses koroonaviiruse levikuga on kool suletud vähemalt märtsi lõpuni. Õppetöö on korraldatud e-õppe vormis. Õpetajad saadavad Stuudiumi kaudu õppeülesanded arvestades tunniplaanijärgseid tunde ja koduste tööde mahtu /Kool B/.

Kolmas teema, kus koolide uudised omavahel suuremalt jaolt sisuliselt kattusid ning sarnased olid, olid uudised, kus edastati informatsiooni, mis puudutas järgnevat:

1. informatsioon seoses eriolukorraga;
2. juhised õpilastele ning lapsevanematele, kui koolis esineb COVID-19 juhtum;
3. kaugõppega seotud küsimustele vastamine.

Uudised, mis koolid edastasid olid suuremalt jaolt pikad ning põhjalikud, kuna edastati juhiseid ning vastati küsimustele. Lisaks edastati uudistega ka erinevaid kontaktandmeid, kellega saab murede korral ühendust võtta ning kelle poole pöörduda, kui esinevad tehnilised probleemid, mis õppetööd kodudes mõjutab.

1. Juhtkonna liikmed teavitavad antud olukorrast koolimajas viibivaid õpilasi, õpetajaid,

lasteaja personali ja teenindavat personali.

- 2. Õpetajad instrueerivad õpilasi, et minnakse otse koju, mitte kauplusesse, huviringi vm kogunemiskohta. Majast väljudes tuleb vältida seinte, käsipuude ja ukse linkide katsumist /Kool C/.*

Viimane ehk neljas teema, koondas enda alla uudised, kus edastati informatsiooni õppetöö kohta peale eriolukorra lõppu. Uudised, mis antud teema all avaldati oli koolidel eri pikkusega, kuid suuremalt jaolt avaldasid haridusasutused sarnase sisuga uudiseid. Nimelt edastati artiklites seda, kuidas hakkab õppetöö välja nägema nii, et õpilased ei puutuks omavahel palju kokku ning millised klassid saavad kooli tulla ning milliste klasside puhul jätkub õpe kaugõppe vormis. Lisaks edastati uudistes ka teavet, millistel tingimustel on võimalik tulla kooli, et saada konsultatsiooni seoses erinevate küsimustega, mis kaugõppe ajal tekkisid.

Koolis jätkub õppetöö üldjuhul distantsõppena kuni õppeaasta lõpuni. Õppeaasta lõpeb 9. juunil. Õpilased õpivad kodus ning saavad juhiseid ja esitavad töid harjumuspäraseid kanaleid kasutades. Erandkorras ja kokkulepitud tingimustel viiakse läbi vahetut õppetööd lisatuge vajavatele õpilastele /Kool D/.

Koolide poolt koostatud uudised olid küll erinevaid, kuid edastasid siiski informatsiooni õppetöö kohta. Samuti oli koolide uudiseid vaadeldes näha ka seda, et uudised on erinevalt koostatud ning sisaldavad erinevaid osasid: veebilingid, pöördumised, juhised.

3.2.3. Uudiste ülesehitus

Koolide poolt koostatud uudised olid loogiliselt ning arusaadavalt koostatud ning üles ehitatud. Üksikutel uudistel, mida koolid olid koostanud, sisaldasid pöördumisi nii uudiste alguses kui ka uudiste lõpus. Leidus ka koole, kelle edastatud artiklites pöördumisi ei olnud.

Pöördumiste puhul, mis uudiste alguses esinesid, oli näha seda, kellele järgnev uudis mõeldud on ehk kas kool edastas informatsiooni, mis oli suunatud õpilastele ning puudutas õppetööd või edastati informatsiooni lapsevanematele.

Pöördumise näiteid uudiste algusest:

- 1. Hea õpilased ja kolleegid /Kool E/!*
- 2. Hea koolipere /Kool G/!*
- 3. Lugupeetud õpilased, õpetajad ja lapsevanemad /Kool H/!*

Uudiste lõpus esinenud pöördumised olid üldjuhul seotud sõnumitega, mida lugejale edastati. Näiteks sooviti kas tervist või midagi muud. Mõningatel juhtudel toodi lõpupöördumistes välja, et inimesed oma tervist hoiaks ning viirust võimalikult palju väldiks.

Pöördumise näiteid uudiste lõpust:

1. *Soovime teile ikka tervist ja rõõmsat meelt /Kool H/!*
2. *Kõigile õppijatele ja nende vanematele jaksamist ja positiivsust soovides /Kool D/.*
3. *Tervist ja rahulikku meelt /Kool I /!*

Koole vaadeldes selgus, et mitmed koolid jagasid oma uudistes linke, mis viisid edasi teiste dokumentideni. Veebilingid, mida koolid jagasid, viisid edasi failideni, mis oli küll koolide enda poolt koostatud, kuid mida ei jagatud kooli uudises, vaid jagati dokumendi pealkirja ning veebilinki, mis selleni viis. Jooniselt 1 on võimalik näha, kuidas kool edastab veebilingi ning dokumendi pealkirja, kuid lisainformatsiooni ei edasta. Jooniselt 2 näeme aga dokumenti teksti, milleni veebilink viib.

Head õpilased ja lapsevanemad

13. MÄRTS 2020

Õppetöö korraldusest

Joonis 2. Kuvatõmmis kooli C kodulehel avaldatud uudisest

Head õpilased ja lapsevanemad!

Seoses vajadusega pidurdada COVID-19 viiruse levikut on kõik Eesti koolid viidud vähemalt kaheks nädalaks kodu- ja distantsõppele, nii ka Praeguse otsuse kohaselt alustame õppetööd koolimajas 30. märtsil, ent vajadusel võidakse kodu- ja distantsõppe aega pikendada. Kohe, kui saame uut infot, teavitame teid eKoolis ja kodulehel.

Joonis 3. Kuvatõmmis kooli C kodulehel olnud edasiviivast veebilingist

4. DISKUSSIOON

Peatükis arutlen analüüsi tulemuste üle ning toon välja seosed, mis tulemustel on teooriaga. Lisaks toon peatüki lõpus välja meetodi kriitika ning selle, kuidas võiks antud teemat edasi uurida.

4.1. Vahendatud kommunikatsioon ning vahendatud kriisikommunikatsioon

Koole analüüsidest selgus, et paljud haridusasutused jagasid teiste ametkondade poolt koostatud teavet, taolisi uudiseid, mille autoriteks olid teised ametkonnad, oli kokku 27. Uudiste puhul, kus koolid edastasid teiste poolt loodud teavet, oli näha, et lisainformatsiooni ning seletavat teksti koolide poolt juurde ei lisatud. Peamiselt jagasid koolid Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt koostatud üldisi juhiseid seoses COVID-19 viiruse leviku osas. Küll aga oleksid võinud koolid siiski vahendatud uudise puhul lisada juurde selgitused, mis aitaksid lugejal paremini erinevaid tekste mõtestada. Seda sellepärast, et lisaks kooliga seotud kogukonnale, õpilased, õpetajad, lapsevanemad, võivad koolide kodulehelt informatsiooni otsida ka inimesed, kes kooli ümbruses elavad. Seda, et koolide kodulehtedel võivad informatsiooni otsida ka kooliga mitteseotud inimesed ning et koolid võiksid ning peaksid edastama informatsiooni, mis tekitaks lugejas kindlustunnet, on öelnud Kipp Bentley (2020).

Ward van Zoonen ja Toni van der Meer (2015) on oma teadustöös toonud välja, et vahendatud kriisikommunikatsiooni suurimaks murekohaks võib pidada seda, et organisatsioonid, kes informatsiooni edastavad teevad seda enda vaatenurgast ning üldjuhul on ka inimesed, kes teavet edastavad olukorrale liiga lähedal, mille tulemusena võib juhtuda, et informatsioon, mida edastatakse on arusaadav peamiselt organisatsioonisisestele inimestele. Tartumaa üldhariduskoolide puhul oli taolist asja näha paljude koolide puhul. Mitmed haridusasutused edastasid informatsiooni, mis oli koostatud teiste organisatsioonide poolt ning suuremalt jaolt edastasid koolid seda nii, et ei lisanud omalt poolt selgitavat teksti, vaid suuremalt jaolt kopeeriti lihtsalt erinevad uudised või pressiteated oma kooli kodulehele ning sellega piiruti. Küll aga ei arvestanud koolid sel hetkel sellega, et kooli ümbritsev kogukond võib samuti otsida kooli kodulehelt informatsiooni ning võib juhtuda, et isikud, kes ei ole kooliga seotud, ei saa edastatud teabest aru.

Koolide poolt vahendatud uudiste puhul, ehk artiklite puhul, mida olid koostanud teised ametiasutused, oli võimalik näha, et koolid edastasid ülevaate COVID-19 viiruse levikupiirkondadest. Uudistes jagati konkreetseid riike, kust saabudes peavad nii õpilased, õpetajad kui ka lapsevanemad jääma eneseisolatsiooni, kui peale reisi esinevad haigussümptomid.

4.2. Koolide kriisikommunikatsioon

Koolide kriisikommunikatsiooni puhul oli peamiselt näha uudistes, mida koolid jagasid ehk mis olid koostatud teiste ametkondade poolt. Peamiselt oli näha, et koolid jagasid Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt koostatud uudiseid. Küll aga tuleb siinkohal mainida, et uudised, mida koolid edastasid, olid muutmata kujul ehk oli näha, et koolid kopeerisid informatsiooni teiste ametkondade lehtedelt ning edastasid seda ilma lisaselgitusteta. Uudiste puhul, mida koolid ise koostasid oli võimalik kriisikommunikatsioonile omaseid jooni näha läbi selle, et edastati juhiseid, mis nii õppetööd, kui ka eriolukorda puudutas.

Eva-Karin Olsson'i (2010) on toonud välja, et kriisi ajal on koolidel nii juhendaja kui ka kohanemisvõime suurendamise roll. Uuritavas vahemikus toimunud sündmuste põhjal oli võimalik seda näha. Koolid edastasid juhiseid, kuidas hakkab välja nägema õppetöö ning mida tuleb teha selleks, et viirust tõkestada. Lisaks oli uudiseid analüüsid näha seda, et koolid proovisid suurendada inimeste kohanemist antud olukorraga. Seda läbi selle, et läbi uudiste edastati sõnumeid, kus öeldi, et olukorraga saadakse hakkama ning nii õpilased kui ka lapsevanemad ei ole antud olukorras üksi, vaid küsimuste või murede korral võib kooli juhtkonna poole pöörduda.

Kriisikommunikatsiooni puhul on oluline, et sõnumid, mida edastatakse oleksid selgelt koostatud. Kõige paremad sõnumid on need, mis on lihtsasti ning arusaadavalt koostatud, seda on välja toonud ka Skok ja Trioano (i.a). Koole uurides oli võimalik näha nii keeruliselt koostatud uudiseid, kuid leidis ka lihtsalt ning kergesti arusaadavaid uudiseid. Üldjuhul oli raskesti koostatud uudiste puhul tegemist mitte kooli poolt koostatud teabega, vaid suuremalt jaolt jagati selliselt juhtudel kas vallavalitsuse või linnavalitsuse otsuseid. Uudiste sisu tegi üldjuhul raskesti arusaadavaks see, et koolid ei seletanud lahti erinevate otsuste ning käskkirjade sisusid, vaid jagasid ilma lisaselgituseta otsuseid, mida valla- või linnavalitsuses oli vastu võetud. Küll aga oleks lugeja jaoks olnud kasulik see, kui koolid oleksid andnud otsustest ning käskkirjadest lühiülevaate ning siis oleksid saanud inimesed soovi korral tutvuda ametliku ning täismahus dokumendiga.

4.3. Koolide poolt koostatud informatsiooni edastamine

Koolide poolt koostatud uudiseid analüüsid oli näha, et informatsiooni edastamine oli koolidel erinev ning ühtseid jooni väga palju ei esinenud. Leidis koole, kes edastasid enda poolt loodud

informatsiooni üpriski lühidalt. Taoliste uudiste puhul oli näha, et edastati peamiselt informatsiooni distantsõppe alguse kohta ning koolide sulgemise kohta. Samas leidis ka koole, kelle koostatud uudised olid pikad ja põhjalikud. Pikkade uudiste puhul oli näha, et koolid jagasid juhiseid, kuidas hakkab distantsõppe välja nägema ning millised on hindamiskriteeriumid. Lisaks oli pikkade uudiste puhul näha ka seda, et koolid vastasid küsimustele, mis nii õpilastel kui ka lapsevanematel seoses kaugõppega tekkisid.

Uudised, mida koolid peamiselt jagasid, sisaldasid endas juhiseid distantsõppe osas ning edastasid juhiseid ka õppetöö väljanägemise kohta, kui riigis on lõppenud eriolukord. Seda, et koolidel on kriisiolukordades juhendaja roll, on välja toonud ka kommunikatsiooniteadlane Eva-Karin Olsson (2014). Üldharidusasutuste puhul oli juhendamise rolli näha läbi selle, et uudistes edastati juhiseid, kuidas näeb distantsõppe ajal välja õppetöö ning kuidas näeb õppetöö välja peale eriolukorra lõppu.

Koolide poolt koostatud kriisikommunikatsiooni uudised olid arusaadavalt ja loogiliselt koostatud. Uudistega edastati kõige olulisemad mõtted ning üleliigset teavet üldjuhul koolide enda poolt koostatud kriisiuudistes ei olnud. Seda, et kriisikommunikatsiooni puhul on selged ja arusaadavad uudised, mis edastavad ainult vajalikku informatsiooni head, on öelnud ka Skok ja Trioano (i.a). Arusaadavate uudise puhul on kindlam, et inimesed mõistavad seda, mida koolid neile edastavad.

Koolide poolt koostatud uudiseid vaadeldes oli näha, et artiklite koostamisel on arvestatud kogukonnaga, kes kooli ümbruses on. Seda, et kogukonnaga tuleb uudiste koostamisel arvestada, on kirjeldanud ka Uus-meremaa haridusministeerium (2021). Põhjus, miks koolid võiksid arvestada kogukonnaga, kes kooli ümbruses elavad, on see, et inimesed võivad pöörduda kooli kodulehtede poole, et saada informatsiooni erinevatest olukordades. Koole uurides oli näha, et mitmed koolid arvestasid sellega, et nende kodulehtedelt võivad informatsiooni otsida ka inimesed, kes kooliga seotud ei ole. Seda oli võimalik näha läbi selle, et koolide kodulehtedel edastati informatsiooni erinevate ürituste kohta vallas, mis eriolukorra tõttu tühistati.

Samuti esines koolide enda poolt koostatud uudistes pöördumisi nii õpilaste, õpetajate kui ka lapsevanemate poole, mis vahendatud uudise puhul ei esinenud. Pöördumised viitasid üldjuhul ka sellele, kelle uudised mõeldud olid. Artiklid, mille alguses oli võimalik näha pöördumist lapsevanema poolt, sisaldas endas üldjuhul informatsiooni distantsõppe kohta ning suuremalt jaolt edastati taolistes uudistes vanematele ka kontaktandmeid, kui õppetöö käigus esinevad probleemid ning tekib vajadus võtta ühendust kooli personaliga.

4.4. Meetodikriitika ja edasised uurimisvõimalused

Standardiseeritud kontentanalüüsi peamiseks murekohaks võib pidada seda, et inimesed võivad tekstides esinenud koode erinevalt mõista ning selle tulemusena võivad uurijad tekstides erinevalt aru saada (Kalmus, 2015). Selleks, et oma töös vältida seda, et saan tekstist valesti aru ning mille tulemusena võivad osad koodid märkamata jääda uurisin koolide poolt avaldatud uudiseid läbi mitu korda ning panin kirja märksõnad, mis iga kord esinesid. Nende põhjal koondasin kokku üleüldised kategooriad ning vältisin seda, et midagi võis jääda nii-öelda kahe silma vahele.

Peamiseks probleemiks, mida Veronika Kalmus (i.a) kvalitatiivse sisuanalüüsi puhul välja on toonud, on see, et tekste ei ole võimalik võrrelda täpsetel alustel, kuna koodid, mis erinevaid tekste analüüsides ilmnevad, ei pruugi olla samasugused.

Samuti on Kalmus (i.a) välja toonud, et üheks kvalitatiivse sisuanalüüsi puuduseks on see, et antud meetod võimaldab uurijal koguda materjali valikuliselt, mille tulemusena võib välja jääda informatsioon, mis tegelikult võib oluline olla. Sellist olukorda aitab ennetada analüüsi sammhaaval läbiviimine ning endale süsteemide ja reeglite loomine. Laherand (2008) on välja toonud, et kvalitatiivse sisuanalüüsi kitsaskohaks võib pidada autentsuse kindlusetust, võimalikke keele- ning kultuuribarjääre ning võimalust, et uurija on teatud temade puhul kallutatud.

Oma töös lähenesin kõikidele uudistele individuaalselt ehk panin kirja iga uudise puhul esinenud koodid, arvestades asjaolu, et soovin töö käigus teada saada, kuidas ning millist informatsiooni koolid edastasid. Uurisin igat uudist eraldi, ilma et oleksin arvesse võtnud, millist informatsiooni märkasin eelnevates uudistes, ning olles läbi töödelnud kõik uudised, panin kirja kõige rohkem esinenud tunnused, mis igal koolil olid.

Antud teema puhul on minu silmis kaks võimalust, kuidas seda uurida.

Esimene võimalus, kuidas informatsiooni edastamist uurida, on vaadelda seda, millist informatsiooni edastasid koolid teistes kanalites, mitte kodulehtedel. Ehk uurida võiks, millist teavet jagasid koolid oma sisekanalites, näiteks Stuudium, eKool või kinnistes sotsiaalmeedia gruppides ning kui palju see erines teabest, mida jagati koolide kodulehtedel.

Teine lähenemine, mille puhul saaks teemat uurida, on vaadelda seda, millist informatsiooni edastasid koolid, kes oma kodulehtedel ei jaganud uuritava vahemikul ühtegi uudist distantsõppe ega COVID-19 viiruse osas.

5. SOOVITUSED KOOLIDELE

Peatükis edastan koolidele soovitusel, mis töö käigus koolide uudiseid analüüsid tekkisid.

5.1. Soovitusel

Uudiste ülesehitus

Uudised, mida koolid koostavad võiksid olla loogiliselt ning lihtsasti koostatud. Lisaks võiks silmas pidada ka seda, et inimesed, kes uudiseid loeksid saaksid juba artiklist esmase informatsiooni, mitte ei pea edasi minema dokumentideni, kust informatsiooni saaks.

Samuti võiksid koolid oma uudiste koostamisel arvestada sellega, kas veebilinkide jagamine ilma ühegi lisaselgitusega on kõige parem viis informatsiooni edastamiseks. Samuti võiksid koolid veenduda selles, et kui uudistele lisatakse veeblingid, et huvilised saaksid lisainformatsiooni, siis võiksid koolid veenduda ka selles, et veebilink, millele koolid viitavad, ka töötaksid.

Selged sõnumid

Uudiseid analüüsid selgus, et mitmed koolid dubleerisid teiste ametkondade poolt koostatud teavet, ilma et oleksid lisanud sinna lisainformatsiooni, mis aitaks lugejal tekstist paremini aru saada. Seega võiksid koolid, kes on otsustanud jagata teiste ametkondade poolt loodud informatsioon, lisada omalt poolt juurde juhiseid või lisaselgitusi, et anda parem ülevaade erinevatest käskkirjadest või otsustest. Samuti võiksid koolid arvestada sõnumite puhul sellega, et inimesed, kes on erinevates vanustes ning kes on kooliga otseselt või kaudselt seotud, saaksid aru sellest, mida koolid avaldavad.

Järjepidev informatsiooni jagamine

Kõiki Tartumaa üldhariduskoole vaadeldes, kes uuritavas vahemikus olid uudiseid avaldanud, oli näha, et koolid edastavad informatsiooni erinevalt. Leidus koole, kes edastasid võimalikult palju uudiseid, tehes seda võimalikult tihti, läbi mille hoiti kooliga seotud inimesi pidevalt kursis erinevate otsustega, mis õppetööd puudutas. Samas aga esines koole, kes jagasid võimalikult vähe informatsiooni, mis õppetööd või COVID-19 viirust puudutas. Lisaks oli näha ka seda, et koolid, kes võimalikult vähe uudiseid edastasid, tegid seda ka võimalikult lühidalt. Seega võiksid koolid edastada informatsiooni, mis õppetööd puudutab ning teha seda nii, et see oleks arusaadav ning põhjalik.

Kogukonnaga arvestamine

Oma uudiste koostamisel ja nende avaldamisel, võiksid koolid arvestada kogukonnaga, mis on kooli sisene kui ka kooli väline. Ehk teabe edastamisel võiksid koolid arvestada erinevate õpilastega (nende vanuste ning haridustasemetega), lapsevanemate ning õpetajatega. Samas võiksid koolid arvesse võtta inimesed, kes kooli ümbruses elavad ja kes võivad samuti kriisiolukorras pöörduda kooli kodulehe poole, et saada täiendavat informatsiooni erinevatest olukordadest ja otsustest.

KOKKUVÕTE

Lõputööl oli kaks eesmärki. Esimeseks eesmärgiks oli uurida, millist informatsiooni avaldasid Tartumaa üldhariduskooli 2020. aasta kevadperioodil, veebruari lõpust kuni mai lõpuni, mis puudutas COVID-19 viiruse levikut ning informatsiooni kaugõppe kohta. Teine eesmärk, mille töö alguses püstitasin, oli soov saada teada, millist informatsiooni olid koolid ise uuritava vahemikul koostanud ning jaganud. Esimese eesmärgi saavutamiseks kasutasin standardiseeritud kontentanalüüsi, et koguda koolide kohta üldist informatsiooni ning saada esimene ülevaade koolide informatsiooniedastamise praktikast. Teisele eesmärgile vastuse leidmiseks kasutasin kvalitatiivset sisuanalüüsi, läbi mille uurisin koolide enda poolt koostatud uudiseid ning vaatlesin seda, kas uudised olid loogiliselt koostatud, kas informatsioon oli selgelt esitatud ning kas uudistel olid olemas pöördumised ja kas veebilingid, mis uudistega kaasas olid töötasid.

Koolide uudiseid analüüsid selgus, et 55st koolist avaldasid uudiseid kokku 25 kooli. Koolide puhul oli näha, et mõned koolid jagasid võimalikult palju erinevat informatsiooni ning oli koole, kes tegid seda minimaalselt ehk jagasid uudiseid nii vähe kui võimalik. Lisaks oli erinev ka see, kuidas koolid teavet avaldasid. Leidus koole, kes jagasid pikkasid ning põhjalikke uudiseid, kus anti erinevaid ülevaateid ning edastati juhiseid. Küll aga leidus ka koole, kes avaldasid lühikesi uudiseid, kus avaldati võimalikult vähe informatsiooni ning suuremalt jaolt suunati edasi teiste ametkondade lehtedele.

Küll aga võiks koolidel olemas olla kindel ning paikapandud informatsiooni edastamise viis. Seda sellepärast, et siis edastaksid koolid kindlat informatsiooni ning neil oleksid ees juhised, kuidas teatud olukordades informatsiooni üldiselt edastada. Lisaks saaks läbi kommunikatsioonistrateegiate loomise panna paika ka selle, millist informatsiooni nii õpetajad, õpilased, lapsevanemad kui ka kooli ümbritsevad kogukonna liikmed vajavad ning koolidelt üldse ootavad.

Üldhariduskoolide poolt koostatud uudiseid analüüsid selgus, et koolid edastavad küll sarnase sisuga teavet, kuid teevad seda siiski erinevalt. Mitmed koolid edastasid põhjalikke juhiseid, kuidas erinevates olukordades käituda tuleb ning edastasid informatsiooni ka vallas toimuvate sündmuste osas, kuid leidus koole, kes edastasid teavet lühikeselt ning toonud välja erinevaid lisaselgitusi.

Töö käigus selgus, et maakonna lõikes on siiski üldhariduskoolide informatsiooni edastamine väga erinev. On koole, kes avaldavad võimalikult palju teavet, olgu see siis kas vahendatud kujul või kooli enda poolt koostatud, kuid on ka koole, kes üldse informatsiooni ei avalda oma kodulehel. Uudiste koostamisel ning informatsiooni edastamisel oleks koolidel vaja selgeid juhiseid, millest

kinni pidada, sest siis ei juhtuks seda, et mõned koolid edastavad võimalikult palju erinevaid uudiseid ning otsuseid ning mõned koolid edastavad jällegi võimalikult vähe uudiseid. Lisaks võiksid koolidel olla eraldi juhised selleks, kuidas kriisiolukorras informatsiooni edastada ehk kas mõtekam oleks jagata teiste organisatsioonide poolt koostatut teavet või luua uudised ise.

SUMMARY

The topic of the final thesis is *Information Sharing about Covid-19 in Tartu County School Websites*. The aim of the final thesis was to analyze what type of information did schools share in the period on February to May in the year 2020 that were about COVID-19 and/or about remote learning. The author wanted to know what type of information did schools share that were created by themselves. To achieve these aim's the author decided to use two analyze methods. The first one was a standardized approach to qualitative content analysis that was used to understand what type of information did schools share about the COVID-19 virus and remote learning. The second method, that was used to analyze news that schools created themselves, was qualitative content analysis that was used to describe what type of information did schools create and how did they publish it. Through analyzing all the schools in Tartu County, the author found that from 55 schools only 25 had shared information about COVID-19 and/or remote learning. Information sharing was different in many schools, there were schools who shared very few news about the topics, but there were also schools who shared news that were long and information-rich.

However, it would be great if schools had instructions on how to create and share different type of information. That would be great, because then all the schools would know how to share information in different situations. Also, if schools had communication strategies, then they would know what type of information people, who are connected to school, need.

Analyzing news, that were publish by Tartu County schools, it turned out that news may have the same meaning but the way schools publish them, are very different. Many schools shared different instructions about different topics and information what was happening in different parts of the county. However, there were many schools who published news that were very short and had no extra explanation about different topics.

Throughout the work, the author could see, that the way schools share information, is also different by it's form. There were schools who published mediated information that was put together by someone else or by another organization. But there were also schools who didn't publish any information in their websites. It would be great if schools themselves had instructions on how to publish clear and understandable information. Also if schools had instruction on how to publish information in a crisis situation then there wouldn't be news that are with the same message but look very different.

Kasutatud kirjandus

- Alas, R. (2007). *Kriisijuhtimine: kriis kui võimalus*. Tallinn: Külim
- Bentley, K. (2020). Schools Up Communications Game Durning Pandemic. K-12 Education. *Government Technology*. Kasutatud 14.05.2021, <https://www.govtech.com/education/k-12/schools-up-communications-game-during-pandemic.html>
- Coombs, W. T. (2007). Protecting Organization Reputation During a Crisis: The Development and Application of Situational Crisis Communication Theory. *Corporate Reputation Review*. <https://doi.org/10.1057/palgrave.crr.1550049>
- Coombs, W. T. (2015). The value of communication durning a crisis: Insights from strategic communication research. *Business Horizons*. <https://doi.org/10.1016/j.bushor.2014.10.003>
- Corriero, E. F., Tong, S. & Sopory, P. (2015). Behaviours, Perceptions, Responsiveness, and Presence: The Dyadic Model of Mediated Communication. *ResearchGate*, jaanuar. <http://dx.doi.org/10.1109/HICSS.2015.62>
- Daniel, J. (2020). Education and the Covid-19 pandemic. *Prospects*. <https://doi.org/10.1007/s11125-020-09464-3>
- Eesti.ee. (i.a). Tartumaa. Põhikoolid ja gümnaasiumid. *Kontaktid*. Kasutatud 14.05.2021, <https://www.govtech.com/education/k-12/schools-up-communications-game-during-pandemic.html>
- Fearn-Banks, K. (1996). *Crisis Communication: A Casebook Approach*. Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates.
- Harris, A. (2020). COVID-19 – school leadership in crisis? *Journal of Professional Capital & Community*. Kasutatud 01.04.2021, <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/JPCC-06-2020-0045/full/html#sec003>
- Hartung, U., Schulz, P. J., Keller, S. (2013). A Boomerang Effect of an All-Clear Message on Radiation Risk. *Human and Ecological Risk Assessment: An International Journal*. <https://doi.org/10.1080/10807039.2012.716679>
- Jupp, V. (2006). *The Sage Dictionary of Social Research Methods*. Sage.

- Kalmus, V. (2015). Standardiseeritud kontentanalüüs. Teksti- ja diskursusanalüüsi meetodid. *Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas*. Kasutatud 12.01.2021, <http://samm.ut.ee/kontentanalyys>
- Kalmus, V. (i.a). Kvalitatiivne sisuanalüüs. *Kvalitatiivsed uurimismeetodid sotsiaalteadustes*. Kasutatud 26.04.2021, <https://sisu.ut.ee/kvalitatiivne/kvalitatiivne-sisuanal%C3%BC%C3%BCs>
- Kool A. (2020). Informatsioon distantsõppe korralduse kohta Lähte Ühisgümnaasiumis. *Uudised*, 13. märts. Kasutatud 22.05.2021, http://lahte.edu.ee/Informatsioon_distantsoppe_korrald_606.htm
- Kool B. (2020). Kool ajutsielt suletud. *Uudised*, 3. mai. Kasutatud 22.05.2021, <https://www.veeriku.tartu.ee/uudised/773-kool-ajutiselt-suletud.html>
- Kool C (2020). Juhend tegutsemiseks koroonaviiruse COVID-19 Kuuste Koolis avastamise korra. Tähelepanu! *Uudised*, 12. märts. Kasutatud 22.05.2021, https://www.kuuste.edu.ee/uudised/details?nid=LbWhXm_7iUrFz_4
- Kool C. (2020). Õppetöö korraldusest. Head Kuuste Kooli õpilased ja lapsevanemad. *Uudised*, 13. märts. Kasutatud 22.05.2021, <https://www.kuuste.edu.ee/uudised/details?nid=Z%7Efo5vZ1W%7EvUQwe>
- Kool D. (2020). Õppetöö korraldus 18. maist 2020. *Uudised*, 26. mai. Kasutatud 22.05.2021, <https://www.tek.tartu.ee/uudised/oppetoo-korraldus-18-maist-2020>
- Kool E. (2020). Kool on e-õppel! *Uudised*, 12. märts. Kasutatud 22.05.2021, <https://tammegymnaasium.ee/kool-laheb-e-oppele/>
- Kool G. (2020). Koolimaja on suletud, õpe toimub distantsõppena. *Uudised*, 14. märts. Kasutatud 22.05.2021, <https://www.vonnu.edu.ee/et/uudised/koolimaja-suletud-ope-toimub-distantsoppena>
- Kool H. (2020). Õppetöö ja kooli tegevuse korraldust alates 18. maist 2020. *Uudised*, 15. mai. Kasutatud 22.05.2021, <https://www.tag.ee/et/content/oppetoo-ja-kooli-tegevuse-korraldust-alates-18-maist-2020>
- Kool I. (2020). Distantsõpe. *Uudised*, 1. aprill. Kasutatud 22.05.2021, <https://www.alatskivi.edu.ee/2020/04/01/distantsope/>
- Kõuts-Klemm, R. & Seppel, K. (2018). *Juhatus meedia ja kommunikatsiooni teooriasse*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus
- Kriis.ee. (2020). Valitsus kuulutas Eestis välja eriolukorra 1. maini. *Uudised*, 12. märts. Kasutatud 13.01.2021, <https://www.kriis.ee/et/uudised/valitsus-kuulutas-eestis-valja-eriolukorra-1-maini>

- Krippendorff, K. (2004). *Content Analysis. An Introduction to Its Methodology*. Sage.
- Laherand, M.-L. (2008). *Kvalitatiivne uurimisviis*. Kasutatud 13.05.2021, https://www.syg.edu.ee/~peil/ut_alused/kvalitatiivne_uurimisviis.html
- Liu, B. F., Austin, L. & Jin, Y. (2011). How publics respond to crisis communication strategies: The interplay of information form and source. *Public Relations Review*, nr 37. <https://doi.org/10.1016/j.pubrev.2011.08.004>
- Ministry of Education. (2021). Effective communication. *Managing your school*. Kasutatud 01.04.2021, <https://www.educationalleaders.govt.nz/Managing-your-school/Guides-for-managing-your-school/Effective-communications>
- Monk, A. (2003). Common ground in electronically mediated communication: Clark's theory of language use. *ResearchGate*. <http://dx.doi.org/10.1016/B978-155860808-5/50010-1>
- Olsson, E.-K. (2014). Crisis Communication in Public Organisation: Dimensions of Crisis Communication Revisited. *Journal of Contingencies and Crisis Management*. <https://doi.org/10.1111/1468-5973.12047>
- Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus (09.06.2010). *Riigi Teataja*. Kasutatud 14.05.2021, <https://www.riigiteataja.ee/akt/131122015015>
- Riigikantselei. (2011). Kriisikommunikatsioon. *Valitsuskommunikatsiooni käsiraamat*. Kasutatud 13.01.2021, https://www.riigikantselei.ee/sites/default/files/content-editors/Failid/valitsuskommunikatsiooni_kasiraamat_02.08.2011.pdf
- Scollon, R. (1998). *Mediated Discourse as Social Interaction. A study of news discourse*. Longman: London ja New York
- Siseministerium. (2003). *Kriisikommunikatsiooni käsiraamat*.
- Skok, D. & Troiano, M. (i.a). Clarity of Message: Why You Need A Great Message & How To Create It. *For Entrepreneurs*. Kasutatud 01.04.2021, <https://www.forentrepreneurs.com/clarity-of-message/>
- Tartu Postimees. (2020). Tartumaale lisandus enim koroonapositiivseid. *Tartu Postimees*, 25. märts. Kasutatud 13.01.2021, <https://tartu.postimees.ee/6932643/tartumaal-lisandus-enim-koroonapositiivseid>

- Terviseamet. (i.a). Mis on COVID-19? Kasutatud 13.01.2021, <https://www.terviseamet.ee/et/mis-covid-19>
- Thompson, B., Mazer, J.P., Payne, H.J, Jerome, A.M., Kirby, E. G., Pfohl, W. (2016). Social Media and Active Shooter Events: A School Crisis Communication Challenge. *Qualitative Research Reports in Communication*. <https://doi.org/10.1080/17459435.2016.1247111>
- Ulmer, R R., Sellnow, T. L. & Seeger, M. W. (2007). *Effective Crisis Communication. Moving From Crisis to Opportunity*. Sage.
- Van Zoonen, W. & van der Meer, T. (2015). The Importance of Source and Credibility Perception in Times of Crisis: Crisis Communication in a Socially Mediated Era. *Journal of Public Relations Research*. <https://doi.org/10.1080/1062726X.2015.1062382>
- Virkus, S. (2016). Kvalitatiivne sisuanalüüs. *Intervjuu sisuanalüüs*. Kasutatud 26.04.2021, https://www.tlu.ee/~sirvir/Intervjuu_vaatlus_ja_sisuanals/kvalitatiivne_sisuanals.html
- Windahl, S., Signitzer, B. & Olson, J. T. (1992). *Using Communication Theory*. SAGE: London
- Yogatama, A. & Wijaya, L. O. (2012). Information Richness in Organizational Mix Mediated Communication: Coordination across Region. *IEEE Xplore*. 10.1109/ISBEIA.2012.6422891

LISAD

Lisa 1. Standardiseeritud kontentalüüsi puhul moodustunud andmed koolide kohta

1.Uudiste hulk kodulehel	Kokku 56 uudist
<ul style="list-style-type: none">- Uudised puuduvad- Üks uudis- Kaks uudist- Kolm uudist- Neli uudist- Viis uudist	<ul style="list-style-type: none">- 30 kooli- Kümme kooli- Kuus kooli- Neli kooli- Kaks kooli- Kolm kooli
2. Uudiste autor	
<ul style="list-style-type: none">- Haridus ja -Teadusministeerium teabe jagamine muutmata kujul- Muu ametkonna teabe jagamine muutmata kujul- Segu kooli ja Haridus- ja Teadusministeeriumi uudisest- Kooli poolt koostatud teave	<ul style="list-style-type: none">- 19 uudist- Seitse uudist- Üks uudis- 29 uudist
3. Uudise teema	
<ul style="list-style-type: none">- Informatsioon Covid-19 viiruse kohta- Üldine piirangute info- Üldine koolide õppetöö info- Konkreetselt oma kooli õppetöö info	<ul style="list-style-type: none">- 14 uudist- Üks uudis- 29 uudist- 12 uudist
4. Suunavad lingid	
<ul style="list-style-type: none">- Olemas ja töötavad- Olemas, kuid ei tööta- Suunavaid linke ei ole	<ul style="list-style-type: none">- 69 töötavat linki- 3 mittetöötavat linki- Neljal koolil ei olnud uudistes linke
5. Pöördumised	

<ul style="list-style-type: none"> - Pöördumine uudise alguses - Pöördumine uudise lõpus - Pöördumine puudus 	<ul style="list-style-type: none"> - Neli pöördumist neljal koolil - 12 pöördumist üheksal koolil - 16 koolil puudus pöördumine
6. Levikupiirkonnad	
<ul style="list-style-type: none"> - Hiina Rahvavabariik - Põhja-Itaalia - Iraan - Singapur - Jaapan - Lõuna-Korea 	<ul style="list-style-type: none"> - 11 korda mainitud - 11 korda mainitud - 11 korda mainitud - 11 korda mainitud - 11 korda mainitud - 11 korda mainitud

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Sigrid Nahk

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose „Tartumaa üldhariduskoolide Covid-19 informatsiooni kajastus koolide kodulehtedel“, mille juhendaja on Mari-Liis Tikerperi, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Sigrid Nahk

24.05.2021